

Africlowns tour 2010

*Sukses is an soggens wakker te word
waar jý ook al is
jonk of ou
en oud die bed spring
omdat daar iets daar buiten is
wat jý graag wil doen waaraan jý glo,
waarmee jý goed is
iets groter as jýself,
en jý kan skaans weg
om dit vandag weer aan te pak.
Whit Hobbs*

De afgelopen weken zijn weer de nodige voorbereidingen getroffen om alweer onze 3e Africlowns tour te gaan maken. Het is voor Willem Hans de 4e keer, de eerste keer is hij, samen met zijn vrouw Anna-Sophie naar Zuid Afrika geweest. En heeft hij op verschillende locaties gespeeld. En dit jaar gaan we weer met z'n vieren. Willem Hans, Peter, Anneke en Jans zijn de 4 Africlowns die vinden dat ieder kind behoort te lachen.

Op vrijdag 22 oktober hebben we om 17.00 uur afgesproken bij de incheckbalie van Swiss Air. Ons vliegtuig vertrekt om 19.45 uur. We worden door onze familieleden uitgezwaaid en nemen voor 10 dagen afscheid van elkaar. Onze vliegreis verloopt voorspoedig. Op het vliegveld aangekomen zien we direct dat het hier, na de wereldkampioenschappen voetbal, veel groter en luxer is geworden. We pinnen geld en gaan onze huurauto ophalen. Vanaf het vliegveld is het meer dan een uur rijden naar Pretoria. Dit jaar is onze 'thuis' basis Threebes. Het is even zoeken voordat we er zijn, maar Threebes maakt alles direct goed. Het is een prachtig, schoon en ruim gasthuis. Threebes ligt in een luxe buitenwijk van Pretoria. Threebes is een van onze sponsors van dit jaar en we zijn heel blij met deze

bijzondere gift. www.guesthousebbb.com. We maken kennis met Master en Elisabeth. Master is de jonge huisbaas en Elisabeth doet alle huishoudelijke zaken. Zodra onze kamers klaar zijn, nestelen we ons in de schone kamers. Ons onderkomen voor de komende 10 dagen is meer dan goed. Alle meegenomen spullen, leggen we op het bed om een foto te maken. Het is een kleurrijk pallet van ballonnen, knuffels, kettingen, pennen, neuzen, bellenblaas, stickers en veel meer. Even later liggen we in de tuin en vallen heerlijk in slaap. Peter neemt een frisse duik in het zwembad. Om 6 uur lopen we richting het moderne winkelcentrum om iets te eten en te drinken. Nu we weer in Zuid Afrika zijn voelt het zo vertrouwd. De prachtige aarde tinten, de tinten van de huidskleuren van de oorspronkelijke bruine mensen, het is hun grond waar wij nu op lopen. Zij zijn een met de aarde, leven op deze grond en proberen uit hun leven te halen wat er in zit. Je ruikt de aarde, de bloeiende bomen en bloemen. En wij, 4 witte clowns, voelen ons hier weer even thuis. Komt waarschijnlijk door de rode neus die ons kleur geeft op onze witte neuzen. Met een open oog en hart lopen we hier 'thuis' te zijn met en voor een kleurrijk volk. Een rode neus geeft ruimte en aandacht voor een ander.

Zaterdag 23 oktober.

Die grootste beloning vir jou werk is nie wat jý daarvoor kry nie, maar wat jý daardeur word.

Na een redelijke nacht, en een goed ontbijt vertrekken we naar Thabo Mbeki Community Center. Het Township ligt aan de snelweg Malibomgwe Drive. We hebben om 10.00 uur afgesproken met Pastor Xolilile. Klokslag 10.00 uur zijn we, na een uur rijden, op het Township. Op de afgesproken plek, naast een hokje van de bewaking, wachten wij geduldig. Tijdens het wachten is er veel te zien. We lopen rond en maken contact met een oudere mevrouw. Ze woont in

een van de "huisjes". Ze is drukdoende haar oprit en tuin netjes te maken. Met gepaste trots laat ze ons haar tuin en woning zien. Binnen liggen 3 meisjes in 1 bed te slapen. 2 meisjes zijn kleindochters en één meisje is haar dochter. Haar dochter heet Goede vrijdag! Ze vertelt dat Mandela een goed hart heeft, zijn hart zit diep van binnen. *We leven samen, is zijn motto, en niet apart.* Ernstig kijkend legt ze haar hand op haar hart. Even verderop zijn jongens bezig oud ijzer in een kruiwagen te doen. Met hulp van Jans lukt het om alles vast te binden en de jongens lopen door. Een ander jongetje komt trots aan Peter zijn voetbal platen uit tijdschriften laten zien. De kinderen en ook volwassenen zoeken contact met ons, ze zijn open en vriendelijk. Onder tussen wachten we een uur en Willem Hans belt met Annetjie van het Refilwe Community Project. Even later komt ze eraan en is blij ons te zien. Annetjie rijdt ons voor naar het huis van de pastor. We rijden over hobbels en bobbels door het township heen. En na een kwartiertje rijden aan de andere kant van het grote terrein stoppen we. Het 'huisje' van de pastor is vrolijk versierd met geverfde kinderhanden. Annetjie belt, roept en zoekt maar hij is niet aanwezig. We rijden weer terug naar het gebouwtje waar ons optreden zal plaatsvinden. Er lopen 3 jongetjes van 4 á 5 jaar. Ze komen direct op ons af en zijn nieuwsgierig. Willem Hans doet de achterklep van de auto open en dan komen de 3 mannetjes direct even kijken. Ze kunnen hun nieuwsgierigheid niet bedwingen. We maken ze blij met een rode neus en een ballon. Peter heeft direct contact met ze. Hij speelt op zijn sax en dit hebben ze nog nooit gezien en gehoord. De jongetjes hebben een T-shirtje en een korte broek aan. Met hun verworven schatten lopen ze later weer het township in. Ik kijk ze na en zie dat een van de jongentjes geen achterkant meer in zijn broek heeft. Deze is versleten en vol scheuren. Direct heb ik spijt dat ik geen kleren heb meegenomen. Er zijn teveel kinderen die bijna geen draad op hun lijfjes hebben. Ondanks dat de jongetjes gelukkig zijn met hun schatten voel ik me

schuldig. Dan komt er een vrolijke jonge man naar ons toe. Omdat er nu geen kinderen zijn spreken we met hem af dat hij er voor zorgt dat om 14.00 uur er een groep kinderen is. Hij laat een big smile zien en we vertrouwen er op dat het goed komt. Annetjie belt naar het centrum aan de andere kant van de weg om te vragen of we daar nu kunnen spelen. We zijn er binnen 10 minuten. We worden al opgewacht door een grote groep kinderen, ze zijn blij en willen allemaal knuffelen. Vandaag gaan we in een van de opvangcentra spelen van Refilwe. Refilwe, een Tswana woord, betekent: 'Gift'. De Stichting helpt de achtergestelde gemeenschappen (townships) van Lanseria, door o.a. de kinderopvang, onderwijs, opleiding- en begeleidingsprogramma's, zorg en gericht op duurzame ontwikkeling van de gemeenschap. www.refilweenterprises.co.za Annetjie zoekt een omkleedruimte voor ons. Het wordt een afdak dat om de hoek van het gebouw staat. We kleden ons snel om. En zijn klaar voor ons eerste optreden in Zuid Afrika. Natuurlijk hebben we er zin. Ons spel is goed, de verhaallijn is duidelijk. Voor het publiek is er veel te zien en te horen. De kinderen genieten en hebben plezier. Vooral het 'kiekeboe' spel is fantastisch om te ervaren voor de kinderen. Klein en groot ze doen allemaal mee. De interactie tussen het publiek en ons is groot. Wat een heerlijk feest is onze eerste keer geweest. Op naar de volgende, nadat we uitgebreid afscheid hebben genomen, rijden weer terug naar Thabo Mbedki Community. Voordat we daar naartoe gaan stoppen we even bij een supermarkt voor water en een koekje. Voor mijn ballon heb ik rijst nodig, maar een kilo rijst is me teveel om mee te nemen. Later geeft Annetjie een zakje met rijst aan mij, ze heeft het voor me gevraagd aan de chef van de winkel. Ik ben verbaasd en bedank haar hartelijk. Nu kan ik van de reuze ballonnen een kleurrijk instrument maken. Bij het gebouwtje aangekomen staan er nog steeds geen kinderen. We kleden ons om achter een container en gaan zelf het Township in om kinderen op te halen. En dit lukt. Na een half uurtjes staan er ongeveer 40 kinderen in een grote kring.

Samen met de begeleiders worden er eerst liedjes gezongen. De voorstelling kan beginnen. De groep zit onder een boom op ons te wachten. Omdat het een kleine groep is kunnen we iedereen veel aandacht geven. Het is een heerlijk samen spel, met ons samen en met ons publiek. Er ontstaat een voetbalwedstrijd tussen clown Kluts en een paar jongens. Puk speelt de prachtige muziek uit zijn sax. En de lange kousen van Pluum stelen de show, vooral de haren op zijn benen maken veel indruk. Die moeten wel even aangeraakt worden. De grote ballon van Bluf gaat nu niet stuk en dat is een mooi geluk voor het meisje die al groot moest zijn. Ze kwam veel later bij ons, eerst moest ze binnen schoonmaken! Annetjie heeft prachtige foto's gemaakt en die sturen we s' avonds meteen op naar Nederland. Thuis gekomen zijn we tevreden en genieten van ons verblijf in Threebees.

Maandag 25 oktober.

*Dit lijkt of sukses aan aksie gekoppeld is.
Suksevolle mense blij aan die beweeg
Hullie maak foute,
maar hullie geen nie op nie.*

Gisteren was onze vrije dag. We zijn naar de Lesedi Culturele markt, Harfbespoort dam en de Chamelion Craft markt geweest. Vanmorgen zijn we om half 7 opgestaan, we willen om half 8 richting Mamelodi rijden. In Mamelodi hebben we half 8 met Helen Bacon, bij de Universiteit afgesproken. De komende 3 dagen begeleidt Helen ons door het Township Mamelodi. Helen werkt bij een stichting in Mamelodi die veel werk verricht die ten goede komen aan de leerlingen. Zonder deze stichting zou het leven er voor deze kinderen veel slechter uit zien www.mameloditrust.org.uk/work. Op de 5 scholen die op de site genoemd worden gaan wij de komende 3 dagen onze voorstelling laten zien. Vandaag hebben we te maken met de maandagochtend drukte in het verkeer. Onze reis verloopt goed en om half 8 staan we op de parkeerplaats van de Universiteit. Helen komt direct na ons aan rijden. Na een hartelijke begroeting volgen we

haar naar de Sikhanyisele Primary School in Oost Mamelodi. Het rijden door Mamelodi is heftig, mijn hart bonkt, de huizen zijn niet meer dan een paar palen met beschutting van golfplaten. Gelukkig staan er goed stenen huizen tussen. We rijden kriskras door het Township heen. Overal zijn huizen en mensen, overal is leven en actie. Je hoort constant het getoeter van de auto's. Honderden mensen zijn onderweg. Naar school, naar werk of op zoek naar werk? Het voelt als thuiskomen, de geur ruikt goed en bekend. Met mijn witte voeten op hun aarde zal ik nooit een van hen zijn. Hun geur zal nooit de mijne worden. Mijn huid blijft wit, ik ben een blanke en zal altijd een witte blijven. Kinderen zwaaien en lachen naar ons. Bij de school aangekomen wordt het hek direct door een van de kinderen open gedaan. Helen stelt ons voor aan een leerkracht. De kinderen komen direct op ons af en zijn vrolijk en nieuwsgierig. De leerkrachten zijn vriendelijk en belangstellend. In de bibliotheek kleden we ons om. In een leeg klaslokaal zitten al honderd kinderen op ons te wachten. Via de bibliotheek gaan we richting het lokaal en lopen met muziek over de binnenplaats. De klaslokalen zitten vol met kinderen, als wij langs komen met de muziek is de aandacht even weg bij de les. De voorstelling verloopt prima en de kinderen hebben veel plezier. Ze genieten van het spel en de aandacht die ze krijgen. Na afloop nemen ze dankbaar een ballon in ontvangst. De 2e groep is groter. De meisjes zitten aan één kant van het lokaal en alle jongens aan de andere kant. De jongste kinderen (kleuters) zitten op 2 kleden voor ons. Ze zitten in het begin van de voorstelling gedwee op de grond. Er mag, van de juf, niemand, met de schoenen, buiten de kleden komen!? Ook hier zijn de regels streng en er heerst orde. Samen maken we er een groot feest van. De kinderen hebben het hard nodig. Even hun leven vol zorgen vergeten. De leerkrachten zitten achter in het lokaal en doen enthousiast mee en genieten, net als de kinderen, van de voorstelling. Het applaus is groots en de dankbaarheid voor een ballon nog groter. Op weg terug naar de bibliotheek lopen we de lokalen nog in waar we even aandacht geven aan de anderen leerlingen. Ze zijn wel in voor een geintje, nu er 4 witte clowns zijn kan het wel even. En de leerkrachten laten het gelukkig gebeuren. Als we klaar zijn wachten we buiten op Helen. De kinderen hebben pauze en zitten gezellig bij ons. Een meisje, ik schat dat ze 4 jaar is, heeft

een plastic bakje met bruine bonensoep mee. Ze eet het heerlijk op, ik zie dat er iets in drijft en als ik goed kijk zie ik dat het een kippenpoot is. Geen poot zoals hier in Nederland wordt gegeten, maar alleen het onderste stuk; de hiel en de 3 tenen. Volgens mij zit hier geen stukje vlees aan, het meisje eet het smakelijk op! Alles aan een kip is eetbaar. Veel kinderen eten een maaltijd van school, dit eten wordt bekostigd door de regering. Moeders hebben het klaargemaakt op school, vandaag is het witte rijst met een waterig groenteprutje. De kinderen eten het helemaal op. Voor veel kinderen is dit de enige maaltijd van de dag. Tijdens het eten willen de kinderen graag contact met ons. We praten, knuffelen en spelen samen. We laten voor alle kinderen en leerkrachten ballonnen en kettingen achter. Een van de juffen komt ons vertellen hoe belangrijk het is dat we bij hen zijn geweest. Ze zegt dat de leerlingen over 20 jaar, nog aan de voorstelling en het plezier, van vandaag, denken. Zodra Helen er is nemen we afscheid van de kinderen en de leerkrachten. Het hek gaat direct achter ons dicht. We volgen Helen weer kriskras door kleine straatjes en over grote wegen. We gaan naar Meetse A Bophelo Primery School. Dit is ons derde jaar dat we naar deze school gaan. Het eerste jaar heeft deze plek veel indruk op ons gemaakt. De kinderen hadden les in oude barakken. In de kleine lokaaltjes zaten minstens 60 kinderen. Veel kinderen stonden buiten te wachten op een plek. Pas als een van de leerlingen uit het lokaal weg ging was er een vrije plek voor een ander. We hebben kinderen uren in de hete zon zien wachten op onderwijs.

Mamelodi Vader van de melodieën

We zien Uw kinderen

wachten,

in de ochtend zon,

rustig en geduldig

op wat komen gaat.

If you're happy and you know it, clap your hands

If you're happy and you know it, clap your hands

*If you're happy and you know it and you surely want to
show it*

If you're happy and you know it, clap your hands

Mamelodi Vader van de melodieën

Veel kinderen zien we

genieten,

en lachen samen

vrolijk en blij

om vier witte clowns

If you're happy and you know it, clap your fingers

If you're happy and you know it, clap your fingers

*If you're happy and you know it and you surely want to
show it*

If you're happy and you know it, clap your fingers

Mamelodi Vader van de melodieën

uw kinderen hebben

geestelijke en lichamelijke

littekens

gretig en innemend

zijn ze bij ons

If you're happy and you know it, clap your fingers

If you're happy and you know it, clap your fingers

*If you're happy and you know it and you surely want to
show it,*

If you're happy and you know it, clap your fingers

Mamelodi, Vader van de melodieën

Uw kinderen zijn

Liefdevol en zorgzaam

met elkaar

samen hebben we plezier

het is feest!

If you're happy and you know it, clap your thighs

If you're happy and you know it, clap your thighs

*If you're happy and you know it and you surely want to
show it,*

If you're happy and you know it, clap your thighs

Mamelodi Vader van de melodieën

Uw kinderen zijn

verrast en enthousiast,

tevreden zijn ze

en wij geven

en ontvangen zoveel meer.

If you're happy and you know it, clap your feet

If you're happy and you know it, clap your feet

*If you're happy and you know it and you surely want to
show it*

If you're happy and you know it, clap your feet

Mamelodi Vader van de melodieën

Uw enthousiaste kinderen

En de de toekomst van

deze duizend kinderen

Laten we bij u achter

In vredesnaam

Pas goed op ze

If you're happy and you know it, say amen

If you're happy and you know it, say amen

*If you're happy and you know it and you surely want to
show it,*

If you're happy and you know it, say amen

We speelden s' morgens de voorstelling buiten op de binnenplaats. En s' middags was de voorstelling in de schaduw van de enige boom die er toen stond. Toen we hier vorig jaar waren werd er druk aan een nieuwe school gebouwd. En dit jaar is de school klaar. Alle barakken zijn weg, er staat nu een prachtige school. Helen geeft ons een rondleiding. Het is allemaal zo schoon en geordend. De klassen zijn nog steeds vol. In de kantine van de leerkrachten ontmoeten we een paar juffen. Ze hebben geen energie meer en zitten er futloos bij.

Een van hen krijgt de taak ons van een koud drankje te voor zien. 'Jullie leven het leven', zegt ze, 'jullie leven met een rode neus'. Anneke geeft haar een rode neus, maar dit is niet voldoende. Ze wil ook graag van die hele GROTE clowns schoenen. Daar valt op te leven. Ja, op grote voet leven wij ook niet. En dan ziet ze er toch vanaf 'want het kind in mij is te ver weg', zegt ze. Van 2500 leerlingen is de school teruggegaan naar 1200 leerlingen. Dit was een opgelegde regel van de regering. Een grote mooie nieuwe school, maar wel met minder leerlingen. De 1300 leerlingen die niet meer geplaatst konden worden moeten nu veel verder weg. Veel kinderen lopen nu uren naar een andere school toe en veel kinderen gaan niet meer naar school omdat dat te ver is. De oude barakken dienen weer als school voor de kinderen die tegen de berg aan wonen. Mamelodi groeit groter en de berg aan de horizon wordt grijs van de golfplatendaken. Op de binnenplaats van de school, in de warme zon, zitten 200 kinderen op ons te wachten. Ook nu is het plezier weer groot. We treden voor 2 groepen op. We maken de kinderen weer blij met ballonnen en met neuzen. Als ze school uit gaat zien we veel kinderen, met neus en ballon, het terrein verlaten. Het krioelt van de kinderen. Klein en groot alles loopt door elkaar. Veel kinderen lopen naar huis. Maar ook auto's worden volgeladen met kinderen. Er gaan veel kinderen in een bakkie. Moeders en oma's verdienen geld door bij school snoep te verkopen. Snoep is populair. Veel kinderen zie je vaak sabbelen op een grote zoete bal of aan een zakje met een fel gekleurde zoete waterstof? Buiten de school is ook een fruitkraam, hier blijft het opvallend stil. Niemand heeft aandacht voor het heerlijke verse fruit. Helen zegt later; 'I'm always sad, the live of the kids is so heavy and full of pain'. Door Helen haar werk zit ze altijd middenin. Maar gelukkig gebeuren er ook mooie dingen. De kinderen lezen graag en komen vaak naar de bibliotheek. Ze zijn leergierig. Hun nieuwsgierigheid houdt hen gemotiveerd om te vechten voor een

beter leven. Maandagavond hebben we een braai bij Helen en Edward thuis. Helen heeft heerlijk gekookt. We een fijne en gezellige avond.

Dinsdag 26 oktober.

Doen meer as bestaan: leef

Doen meer as aanraak: voel

Doen meer as kijk: neem waar

Doen meer als lees: absorbeer

Doen meer as hoor: luister

Doen meer als luister: verstaan

Doen meer as dink: oordink

Doen meer als praat: se iets.

Na een redelijke nachtrust, staan we om 7 uur op. Johanna, de andere huishoudelijke hulp van Threebees, is rustig aan het werk in de keuken. Ze is een lieve, rustige en bescheiden vrouw. Het ontbijt buffet staat al klaar op de tafel. Johanna bakt eitjes. Ondertussen praten we over haar kinderen. Ze heeft 2 zoons en een dochter. Ze wonen 52 kilometer hier vandaan en ze reist met de trein en de bus. Ze is 2 uur onderweg naar haar werk toe. Morgen is ze vrij en dan heeft ze tijd om te rusten en boodschappen te doen. Na het ontbijt rijden we naar Mamelodi. Bij de stoplichten staan oude blanke mensen en zwarte jonge jongens te bedelen. We zijn op tijd bij de Universiteit waar we weer met Helen hebben afgesproken. Peter en ik gaan even de tuin van de Universiteit in en worden direct aangesproken door een bewaker dat we geen foto's mogen maken. Even later vind ik op de parkeerplaats 5 rand, een andere bewaker pakt hem gretig aan. Helen is weer mooi op tijd en na begroeting rijden we achter haar aan. Vandaag gaan we naar de Zakhelyschool. Vorig jaar zijn we hier ook geweest en we herkennen de school direct. Er is niet veel veranderd. We besluiten al snel om op dezelfde plek te gaan spelen. Buiten de klaslokalen en onder de bomen. Zodra we uit de auto stappen worden we meteen herkend. Naar Peter maken de jongens toeterbewegingen en spelen 'lucht' saxofoon. Vooral de doekjestruc roept weer plezierige herinneringen op. Ze laten steeds

aan Willem Hans de truc zien, zonder doekje, maar met evenveel plezier. Ze vragen wel hoe het kan en willen de truc weten. Bijzonder dat ze het na een jaar nog weten. De kinderen zijn blij ons te zien. Ze weten dat er iets gaat gebeuren. Helen laat ons, wederom bescheiden, de bibliotheek zien. En die is goed gevuld met boeken. Haar inzet is groot en de resultaten zijn goed. We kleden ons hier om. Na onze jel: Mameloe mamelodi MAMELODI, kunnen we starten. In een muzikale optocht, met een zacht en rustig ritme, komen we op. Het is gek en leuk, de kinderen hebben plezier en er wordt veel gelachen. De kinderen kijken vol interesse en verwondering. Er zit een grote groep van 4 en 5 jarigen. Dit hebben ze nog nooit gezien. De kinderen komen oren en ogen te kort, ze willen niks missen. De aandacht houden we de hele voorstelling vast. Ons spel klopt helemaal. Peter speelt vrolijk op zijn sax. Op commando, van de juf, dreunen de kinderen ons na?! En tussen de voorstelling door moeten ze ons steeds bedanken. THANK YOU VERY MUCH KEEP IT UP. We zingen en dansen en hebben veel plezier. We zijn tevreden en kijken uit naar de volgende groep. Dit is groep 4 en 5. Ook zij zitten geduldig te wachten. Ook bij deze groep is veel plezier en interactie. De muziek en het trucje zijn toppers. Ze vinden het fantastisch. Na afloop geven we voor de hele school ballonnen en voor de leerkrachten de vrolijke Hawaï kettingen. Alle giften doet de juf in een vuilnis zak en ze waakt erover als een grote moeder beer op haar prooi doet. Morgen gaat ze alles uitdelen. Buiten komt er een meisje bij me zitten. Ze wil graag in haar klas haar naam voor met opschrijven. Als we in het lokaal komen ligt de juf te slapen op 2 stoelen. Ze schrikt wakker en vertelt dat ze 52 kinderen in de klas heeft. De lestijden zijn van half 8 tot half 11 en van 11 uur tot 2 uur. Ze zegt dat het lange dagen zijn en het lesgeven kost haar veel energie. Ze vertelt trots over haar leerlingen. En ze laat de schriften zien. Ondertussen is er een vriendinnetje bij gekomen. En juf zegt dat ze heel knap zijn. In de hoek waar we staan liggen allemaal schriften en papier op de grond. Er is maar één kast. Juf vraagt de 2 meisjes te helpen opruimen. En dit doen ze graag. De kinderen zijn beleefd en opvallend rustig. Vandaag hebben ze hun naam leren schrijven. En bij het gezicht de goede woorden moeten plakken. Bij de mond het woordje mond enz. De juf wil dat ik een foto van hen

maak bij de tafel met de 52 tandenborstels. Ze staat tevreden op de foto en de 2 meisjes staan er verlegen bij. Ik neem afscheid. Na de lunch volgen we Helen naar het SOS kinderdorp. Het motto hier is 'WHERE WE LOVE IS HOME' De poort gaat direct open en er komt een jongen op ons af, hij weet dat we de Africlowns zijn. Hij haalt Pinkie, de directrice, op. Ze is een aardige, jonge en bescheiden vrouw. Overal lopen kinderen, in de leeftijd van 3 t/m 18 jaar. Het terrein ziet er prima uit en er is een prettige sfeer. Er staan 15 huizen en in ieder huis wonen 10 a 12 kinderen en een mama. Een BIG mama. In het dorp wonen allemaal weeskinderen. De kinderen worden met busjes van en naar school gebracht. We kleden ons snel, in een kamertje naast het kantoor van Pinkie, om. De kinderen en mama's zitten buiten op ons te wachten. Het is een actieve voorstelling, veel kinderen willen meedoen en dat mag natuurlijk. Tijdens de voorstelling hebben we veel contact. Ook nu dansen we samen en maken muziek met elkaar. Het is feest! We delen ballonnen uit en die worden direct opgeblazen. Na de voorstelling lopen de kinderen met ons mee en laten ons niet meer los. We blijven op de binnenplaats nog met hen praten, zingen en knuffelen. De kinderen zijn aanhankelijk en zoeken naar liefde en het liefst direct een moeder. We nemen de tijd voor deze groep kinderen, de contacten zijn bijzonder en emotioneel. Pinkie en haar medewerksters bedanken ons hartelijk voor onze komst en het plezier die de kinderen gehad hebben.

*It is not flesh and blood
but the heart which makes
us mothers and daughters
-Johann Schiller-*

Woensdag 27 oktober.

Jij kan die ster van uur wor as jij die minute laat tel.

Vandaag hebben we om 10.00 uur afgesproken met Helen. Samen met Mike, een Nederlandse student en Tim, een Australische student staat ze al op de parkeerplaats van de Universiteit op ons te wachten. Vandaag maken we een kort ritje, achter Helen aan, door de

straten van Mamelodi. We gaan naar de Tshegofatsong School, die speciaal onderwijs verzorgt aan kinderen met ernstige leerproblemen. Naast het verstrekken van onderwijs aan leerlingen die leerplichtig zijn, is er ook een speciale groep voor jong volwassenen die hen de basisvaardigheden en eenvoudige beroepen leren, zoals: bakken, naaien en bakstenen maken. Op deze school zitten 246 leerlingen in de leeftijd van 4 t/m 30 jaar. De Tshegofatsong School is de enige school, met speciaal onderwijs, in Mamelodi. Vergeet niet dat hier 1 miljoen mensen wonen. Op de vraag waar al die andere kinderen worden opgevangen die ook dringend speciaal onderwijs nodig hebben heb ik geen antwoord. Voor mij is dat ook een vervelend raadsel. Voor deze veel te grote groep is geen opvang dus deze kinderen zijn "thuis" vaak in te slechte omstandigheden. De leerlingen die hier wel komen maken iedere dag een lange reis om op hun school te komen.

Wij zijn benieuwd naar onze volgende groep. Ook hier worden we weer hartelijk ontvangen. De directrice is een vrolijke, doch bescheiden, grote vrouw. Het gebouw is schoon en netjes. De inrichting is Engels, veel lichtblauw met overal kleedjes, heel gezellig. We horen dat bijna alle leerlingen, 230, al op ons zitten te wachten. In de vergaderkamer kleden we ons snel om. In 'onze' parade lopen we naar de overdekte binnenplaats. Rustig, in hun lichtblauwe uniformen, zitten de leerlingen te wachten op wat komen gaat. Vooraan zitten de jongste kinderen vanaf 4 jaar op een rij. En achter hen zitten alle andere leerlingen. Het is onvoorstelbaar dat hier 230 kinderen rustig zitten met allemaal een verstandelijke handicap. Het niveau is heel verschillend. En ook nu is er niemand bang voor 4 witte clowns. De voorstelling loopt gesmeerd. Er is veel plezier en vrolijkheid. De leerlingen delen hun plezier met ons maar ook met elkaar. Tussen het publiek zit de lieve jongen die we gisteren ook al gezien hebben in het SOS dorp. Hij is blij dat ik hem even speciaal begroet. Vooral zijn vrienden laat hij trots voelen dat wij elkaar al 'kennen'. We geven, alle 4 de clowns, de kinderen zoveel mogelijk speciale aandacht. Dat lukt goed tijdens de voorstelling, met het kiekeboe spel en tussendoor zijn hier voldoende momenten voor. In het publiek zitten veel jongemannen en giechelden meiden. De voorstelling duurt een uur. Het hele uur is er grote aandacht en dan hebben ze vooraf al

heel lang op ons moeten wachten! Petje af voor deze kinderen en jonge mensen, echt fantastisch. We moeten, na de voorstelling, terug komen om een prachtige bedank kaart in ontvangst te nemen. We worden omringd door blije lieve kinderen en jonge mensen. Ze zijn zo dankbaar en puur. Ook hier komen we vast en zeker terug. Het volgende filmpje heeft Tim gemaakt.

www.youtube.com/watch?v=jOrISfOE1SA Van Mike staan prachtige foto's op de site. Na de voorstelling wordt Willem Hans live geïnterviewd door radio Oost in Nederland. Later horen we dat het door verschillende mensen in Nederland is gehoord. Na 3 dagen zorgzame begeleiding van Helen, nemen we nu afscheid van haar. We wensen haar natuurlijk veel succes met haar belangrijke werk voor het www.mameloditrust.org.uk/work. Zonder Helen en Edward, Patrick, Annetjie, Pinkie, de BIG mama's, alle medewerkers en vele anderen zou het leven van 1000-den kinderen in de Townships eenzaam, zinloos en zonder enig uitzicht zijn. Hulde aan al deze belangrijke fantastische mensen met een groot hart voor deze kinderen en jonge mensen. Vanmiddag doen we boodschappen, we koken en eten lekker thuis. We proberen foto's naar huis te sturen, deze keer lukt het niet. Moe en vol van de indrukken en ervaringen gaan we vroeg naar bed.

Donderdag 28 oktober.

'goed genoeg' is nooit genoeg.

Vannacht is het noodweer geweest. Het onweer was heftig en heeft uren geduurd. De regen kwam in bakken uit de hemel vallen. Mijn gedachten waren de hele nacht bij de kinderen die in een krot wonen in de Townships. Reken maar dat ze het water langs hun bed hebben zien stromen. Een bed dat ze moeten delen met broertjes en zusjes. We staan om 6.30 uur op, ontbijten, laden onze koffers weer in en rijden om half 9 weg. De tijd hebben we vandaag nodig. Het is een lange file naar Soweto toe. Vandaag spelen we Sunshine centrum van Soweteo. In dit kindercentrum worden peuters en kleuters opgevangen met een lichamelijke en/of verstandelijke handicap.

Twee jaar geleden zijn we hier ook geweest en aan dat bezoek hebben we prachtige herinneringen. We werden ontvangen door alle medewerkers, inclusief de tuinman, en de hele groep zong voor het Afrikaanse vrijheidslied voor ons. Dit gaf ons toen zoveel kippenvel en tranen van ontroering. De kinderen worden liefde vol verzorgd. De weg naar het centrum is goed te vinden, de jansjans werkt goed en de chauffeur (Willem Hans) rijdt iedere keer perfect naar onze bestemming. Willem Hans en Jans bekijken de route altijd de avond van te voren, zodat we goed weten waar we moeten zijn. Ook is het belangrijk om van te voren rekening te houden met de afstand. Iets over tien komen we aan, de poort gaat direct open en wordt achter ons dicht gedaan. Veiligheid is noodzakelijk.

Sunshine Association is toegewijd aan de ontwikkeling en integratie van kinderen met een handicap en vertragingen - intellectuele, ontwikkelings-, fysieke-in samenwerking met families en gemeenschappen. Sunshine heeft een passie voor kinderen met een verstandelijke handicap, een holistische benadering en de toegewijde medewerkers beantwoorden aan de speciale behoeften van individuele kinderen.

De Master van het centrum ontvangt ons. Hij herhaald + een paar maal hoe blij hij is ons te ontvangen. Uitgebreid, en met trots, vertelt hij over het centrum. Er zijn nu 62 kinderen. In het eerste klasje dat hij laat zien zitten 16 kinderen, van 5 jaar, op de grond. De juf krijgt de opdracht om ons alles uit te leggen. Over iedere hoek, kast, muur en pictogram geeft ze uitleg. Ze is heel lief voor de kinderen. De kinderen stellen zich, via een vrolijk liedje, aan ons voor. Er wordt heel duidelijk, snel en met plezier gezongen. Als de kinderen het in deze groep doen gaan ze door naar de volgende groep. Daar zitten de kinderen met een hoger niveau. Ook maken we kennis met de andere 2 groepen. Het is goed dat de kinderen, van te voren, ons al hebben gezien en gehoord.

In een kamertje kleden we ons om. Zodra we klaar zijn gaan we rustig naar de ruimte toe. Tussen de 2 lokalen is de muur omhoog gehaald. We hebben een mooi groot lokaal nu om te zijn met de kinderen. De kinderen zitten op stoeltjes en op de grond. De lichamelijke gehandicapte kinderen liggen op de grond of zitten op een aangepaste stoel. We komen rustig binnen en spelen heel klein. De

'gezonde' kleutergroepjes doen direct mee. Wanneer een kind gaat huilen, wordt hij/zij direct liefdevol getroost door een van de leidsters. We spelen interactief en intensief. Vooral de tijd en rust nemen is nu heel belangrijk. Alle kinderen krijgen aandacht. Wij voelen elkaar goed aan en het spel samen en met de kinderen is perfect. De kleuters doen actief mee, ze dansen en zingen. De juf deelt muziek instrumenten uit en het wordt een gezellig vrolijk feest. We delen neuzen en ballonnen uit. De Master en juffen vragen of we volgend jaar weer komen. Het was niet alleen voor de kinderen fijn, maar voor hen ook ontspannend en goed om te zien hoe de kinderen reageerden. Ondertussen is Sibusiso, van Clowns Without Borders, ook binnen gekomen. Vanmiddag gaan we in Soweto samen spelen met deze groep. Nadat we kennisgemaakt hebben met Sibusiso, nemen we afscheid van het Sunshine centrum. Tot volgend jaar, hopen maar! We rijden achter Sibusiso aan richting het theater. Het is maar 3 straatjes verder. We arriveren bij een grote kerk en op de binnenplaats is ook het culturele centrum. Over onze komst is bij de directie onduidelijkheid. Sibusiso stelt ons voor aan Tipo, een van de directeuren, van het centrum. Vorig jaar zijn ze ook met een dans en theatergroep op Oerol geweest. Ik kan me herinneren dat ik ze bij de boot in West-Terschelling heb gezien. Jammer genoeg heb ik ze niet zien spelen. Sibusiso vertelt dat hij alleen met ons gaat optreden. Zijn clowns maat heeft gisteren een zelfmoordpoging gedaan. Hij ligt in het ziekenhuis. Natuurlijk schrikken wij hiervan. We kleden ons in een kantoortje van een van de stafleden. Er blijkt geen publiek te zijn. Kluts, Pluum en Bluf besluiten de straat op te gaan om publiek te werven. De ervaring is bijzonder om op straat, tussen het drukke verkeer van Soweto, als clown te staan. Mensen reageren enthousiast en beloven te komen. Na 3 kwartier van leuke momenten op straat te hebben gehad besluiten we naar de binnenplaats terug te gaan. Achteraf hebben we niemand van straat af kunnen halen om naar onze voorstelling te komen?! Ze nemen de tijd om te rusten en even te praten. Puk is, met de Afrikaanse Clown Sisol, al gestart. Kluts, Pluum en Bluf voegen zich bij hen. Een groepje van 10 volwassenen(medewerkers) en 2 kinderen kijken naar onze voorstelling. Sisol en Puk houden hun plezier vast, Kluts en Pluum voegen zich in de voorstelling en Bluf is

de kluts kwijt. Sibusiso wil graag met ons meerijden richting Johannesburg, in een buitenwijk heeft hij een opname voor een filmpje. Onderweg krijgt hij een telefoontje dat zijn clown maat uit zijn coma is. Wij zijn blij dat te horen. En hopen dat het goed met hem gaat en dat hij zijn leven weer op kan pakken. Sibusiso weet niet precies waar hij moet zijn, na anderhalf uur rijden zijn we weer op dezelfde plek. Wij zijn er niet echt blij mee, maar Sibusiso blijft rustig. De stress die wij voelen is voor hem totaal onbekend. Een Afrikaan kijkt nooit achterom, hij leeft altijd op de dag. Na lang zoeken, denkt Sibusiso dat hij er is, en hij stapt uit. We nemen afscheid en wensen hem veel geluk met zijn acteerwerk. En vooral wensen we een goed herstel voor zijn maat.

Vrijdag 29 oktober

Pas op vir die leegheid van 'n oorvol lewe.

Vandaag rijden we naar Little Eden. Willem Hans is al 4 keer in dit bijzondere huis geweest. En voor Peter, Anneke en Jans is het de 3 e keer. Bij Little Eden, geloven de directie en het personeel dat het niet uit maakt hoe diep een persoon met een handicap ook mag zijn, hij of zij is nog steeds een heel compleet wezen, met een lichaam, een geest een ziel. Bij Little Eden zegt; " Onze speciale kinderen kunnen de wereld niet ervaren op dezelfde manier dat wij doen, maar ze hebben zo veel om ons te onderwijzen! Van hen leren we over de kracht van de menselijke geest, de vreugde te vinden in eenvoudige prestaties, de tevredenheid van de zorg voor mensen die zwakker zijn dan wij, liefde die geen beloning zoekt.

Wij, de Africlowns, zijn blij om naar Little Eden te gaan. Het zal weer een intensieve en bijzondere dag worden. We worden ontvangen door Nicolet, een vrolijke jonge meid die hier werkt. Voordat we ons omkleden gaan we nog naar de kapel en de herdenkingsmuur. Van de overledenen zit een tegel in deze muur. Ik schrik van het aantal doden van 1 jaar. Er zijn 8 bewoners overleden. We kleden ons om in de Vergaderruimte. Lucy, de moeder van Little Eden, dochter van de oprichtster, komt ons hartelijk begroeten. We spelen eerst in mannenzaal, waar toch ook kleine jongentjes tussen zitten. In duo's

of alleen maken we rustig contact met de bewoners. We spelen innemend, rustig maar ook actief. De muziek doet hier wonderen. De contacten zijn intens en zowel geestelijk als lichamelijk heel belangrijk. Je kan goed voelen dat de bewoners genieten van onze aanwezigheid. Na de mannenkamer gaan we naar de vrouwenkamer. Ik ben blij dat ik Amina, Gongsi, Johanna en alle andere vrouwen zie. We knuffelen, lachen en huilen samen. Na deze 2 kamers gaan we naar de groene, gele blauwe en rode zaal. Hier zijn de jongere kinderen. Het valt op dat er veel baby's zijn. Lucy vertelt dat ze deze kindjes eigenlijk niet mag opnemen. Natuurlijk doet ze het wel. Want anders komen deze gehandicapte kinderen op straat liggen of...? Het personeel doet enthousiast mee. Ze zijn zorgzaam en liefdevol voor de kinderen en jong volwassenen. Na twee uur intensief met de bewoners contact gehad te hebben via de clown zijn we moe, maar voldaan. Samen met Nicolet genieten we van een heerlijke lunch. Aan het personeel delen we de kettingen uit. En aan de bewoners geven we de knuffeltjes. Na de lunch rijden we naar Edenvale home, in Bapsfontein. Lucy rijdt voor ons. De rit duurt ongeveer 3 kwartier. Ieder jaar sluiten we de Africlowns toer hier af. Voor ons een ontlading van deze week en met de bewoners wordt het weer een groot feest. Bij de poort worden we hartelijk begroet en mogen doorrijden. Er staan borden langs de weg van 5 km per uur. Harder kan echt niet, we komen net over de hoge verkeerhobbels heen. Peter verwelkomt ons op kantoor en we gaan ons snel omkleden. De mensen zitten in de grote zaal al op ons te wachten. Het is zo fijn om hier weer te zijn. Zodra we binnenkomen is de blijdschap al groot. Een groep mensen kent ons ondertussen al en komen direct op ons af. Ze willen knuffelen en meedoen. Onze voorstelling wordt direct overgenomen door de bewoners. Dit jaar hebben we de koffer ingepakt. Danielle heeft ieder haar eigen show met Pluum zijn koffer. Samen vechten ze om de koffer en de hilariteit is altijd groot. We dansen, zingen, lopen de optocht met alle bewoners en medewerkers en vieren feest. Iedereen geniet, samen met lieve mama Lucy en de medewerkers. Het is een vreedzame plek, vertelt Lucy ons later. En dat klopt helemaal. De mensen worden hier geaccepteerd en hebben een goed leven. Buiten de maatschappij waar geen zorg voor hen is, maar thuis in Rose Garden. Ook dit jaar krijgen we een rondleiding

door de prachtige tuin. Speciaal, met de bewoners aangelegd. Vol kleuren en geuren. Na een emotioneel afscheid van Lucy rijden we naar ons thuis. Vol van onze ervaringen en emoties. Langs de snelweg staat op een reclame bord met de tekst:

Nothing to hide a lot to show

Met deze woorden sluiten wij onze 3e Africlowns toer af. Een toer die we dankzij familieleden, vrienden, collega's, bekenden, burens en onze sponsors hebben kunnen houden. Veel kinderen en volwassenen hebben weer gelachen en even hun zorgen laten vergeten.